

Goigs de la Minerva, al Santíssim Sagrament

Els Prats de Rei

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Plaça de Cal Font, s/n (08700 Igualada)
Emplaçament
Alçada: A l'arxiu de la Biblioteca Central d'Igualada.
608

Coordenades:

Latitud: 41.70552
Longitud: 1.54159
UTM Est (X): 378661
UTM Nord (Y): 4618109

Classificació

Número de fitxa 08170 - 117
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Autoria de l'element: Impremta: varies
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Biblioteca Central d'Igualada. Plaça de Cal Font s/n (08700 Igualada).
Autoria de la fitxa Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa: dl., 02/11/2020 - 01:00

Descripció

Col·lecció de dos fulls de goigs dipositats a la Biblioteca Central d'Igualada que són còpia de sengles exemplars conservats a Montpel·lier. Es tracta de diferents edicions d'un mateix text titulat: 'Goigs que cantan en los tercets diumenges de cada mes los confreres de la confraria dita de la Minerva, instituida en la parroquial iglesia de Santa Maria de la Vila dels Prats del Rey, bisbat de Vich', d'autoria anònima. El títol s'ha transcrit aquí segons la normativa actual de la llengua catalana, però en tots dos fulls apareix escrit de manera pre-normativa. Es tracta d'exemplars impresos sobre paper a una tinta (negre) i per una sola cara; als reversos no s'hi ha practicat cap tipus d'impressió. Cap dels fulls conté cap tipus de numeració ni de referència del tiratge.

Els dos fulls presenten una estructura compositiva molt similar amb petites variacions estètiques: dins d'una orla, que en ambdós casos és de motius vegetals i florals, es presenta el títol dels goigs a la capçalera; a continuació, i partint en dues meitats el títol, s'ha gravat la representació del santíssim Sagrament, en ambdós casos presentat per dos àngels col·locats de manera simètrica; en una ocasió, la representació apareix emmarcada en un requadre i en el segon cas no; la representació que apareixia emmarcada, està també flanquejada per dos craters amb ornaments vegetals. A continuació, es disposa la lletra dels goigs distribuïda en dues columnes separades per un elaborat corondell consistent una sanefa de motius vegetals; el text es presenta igual en tots els fulls, salvant les variacions ortogràfiques pre-normatives abans assenyalades per al títol. Després de les dues columnes que contenen els goigs pròpiament dits, apareix un 'panem de Caelo prestitisti eis' i un 'omne delectamentum in se habentem' de l'himne al santíssim Sagrament compost per Sant Tomàs d'Aquino; a continuació, i per finalitzar, en quatre línies que ocupen tot l'ample de la orla, s'ha inclòs un 'oremus'. En un dels casos, la indicació del taller o estamper del full s'ha fet dins la mateixa orla, just a continuació de l'oremus: 'Barcelona, en la imprenta de Francisco Ifern y Oriol, calle de Agullers'. En el segon cas, aquesta referència es troba ja fora de l'orla: 'Manresa Imp. de Roca / 1868'.

Història

Aquests fulls de goigs al Santíssim Sagrament fan referència a la veneració de que era objecte aquest Sagrament de l'Església catòlica a la basílica parroquial dels Prats de Rei, veneració que era promoguda per la confraria de la Minerva de la mateixa localitat. La primera confraria de la Minerva es va fundar a l'església de Santa Maria sopra Minerva (Roma; església edificada sobre un temple romà dedicat a la deessa Minerva) i va ser aprovada pel Papa l'any 1539. A partir d'aquí van anar sorgint altres confraries germanes com la de Prats del Rei, la missió principal de les quals era la defensar i posar de manifest la presència real de Crist durant l'Eucaristia a través de la Hòstia Consagrada.

Els goigs són composicions populars de caràcter poètic, en forma de vers, per ésser cantades en actes religiosos (misses solemnes, aplecs, processons), que es van començar a popularitzar a partir dels segles baix-medievals i moderns. En inici els goigs estaven dedicats sobretot a la Mare de Deu, però aviat es van fer extensius també a Crist i als diversos Sants.

El goig més antic conservat a Catalunya ('Ballada dels goigs de Nostra Dona en vulgar català a ball rodó') és del segle XIV i es troba inclòs al Llibre Vermell de Montserrat, però es tenen notícies indirectes de que en el segle XIII ja se'n cantaven. Al tractar-se de composicions de caràcter popular, eren bàsicament de transmissió oral i no és fins els segles XVI-XVII que es comencen a publicar massivament, a iniciativa de les respectives parròquies, per ser distribuïts de manera generalitzada entre els fidels. La costum continua encara avui.

Els goigs constitueixen una valuosa font d'informació històrica, etnològica i religiosa, ja que les lletres solen contenir llegendes, referències a festes, episodis històrics, descripcions d'oficis, mencions a edificis religiosos, etc.

Una completa col·lecció de goigs dels Prats de Rei és custodiada actualment a la Biblioteca Central d'Igualada, on en els últims decennis s'ha tingut cura d'efectuar una recopilació sistemàtica dels goigs de la comarca de l'Anoia sota la direcció i iniciativa de M. Teresa Miret i Solé.

Bibliografia

BISBAL SENDRA, M. Antònia; MIRET SOLÉ, M. Teresa; MONCUNILL VIDAL, Conxa (2001): Els goigs a la comarca de l'Anoia, Ed. Fundació Salvador Vives i Casajuana, Barcelona.

Enllaços d'interès:

<http://algunsgoigs.blogspot.com.es/search/label/Prats%20de%20Rei>

GOIGS QUE
LOS TERCERS
CADA MES LOS
LA CONFRARIA
NERVA, INSTI-
ROQUIAL IGLESIA
DE LA VILA DE
BISBAT

CANTAN EN
DIUMENGES DE
CONFRARES DE
DITA DE LA MI-
TUIDA EN LA PAR-
DE SANTA MARIA
PRATS DEL REY,
DE VICH.

Aquest es lo pa del Cel
Quens dona la eterna vida
Guardaunos de la ferida
Del enemich molt cruel.
Es pa de tan gran virtut
Y de tan gran excellencia
Quens dona per sa clemencia
La verdadera salut:
Es Deu y Home verdader
Per unió soberana
Tenint la natura humana,
Y la Divina en un ser.
Jesu-Christ Nostre Señor
Ha fet grans maravellas
Empero de totas ellas
Aquesta fou la major:
Que per dar manteniment
A la anima convertida

Se deixá en la partida
En aquest Sant Sagrament.
Sols restan los accidents
Fora discurs de natura,
Color, Sabor, y Figura,
Que engañan los sentiments:
Ells diuhen es aquell pa
Lo mateix que abans era,
Mes diu la Fé verdadera
Jesu-Christ es, y no pa.
Va lo Cos acompanyat
Per rahó maravellosa
Ab la anima gloriosa
Junt ab la Divinitat:
Y diu Jesu-Christ aquell
Que haurá fet penitencia,
Ab molt pura conciencia
Será convertit ab ell.

✠. *Panem de Celo prestitisti eis.*

R. *Omne delectamentum in se habentem.*

OREMUS.

Deus qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tue memoriam reliquisti; tribue quesumus ita nos Corporis et sanguinis tui sacra misteria venerari, ut redemptionis tue fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis et regnas in secula seculorum. R. Amen.

Barcelona: En la imprenta de Francisco Ifern y Oriol, calle de Agullers.